

سرفصل درس «مشاوره خانواده»

۱. معرفی درس و منطق آن:

شیوه بالینی موسوم به خانواده‌درمانی از دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ شکل‌های گوناگونی به خود گرفته است. رویکردهای نظام مند، ساختاری، پویایی، تجربی، که همگی با فنون و روش‌های خود به اعضای خانواده کمک می‌کنند تا مشکلات خود را حل کنند. واحد درسی مشاوره خانواده به دانشجویان رشته مشاوره کمک می‌کند تا ضمن آشنایی با این رویکردها، بتوانند به رشد و بهزیستی خانواده، تحکیم خانواده و عملکرد مؤثر خانواده‌ها در عمل کردن به وظایف خود کمک کنند. تاکید مشاوره خانواده و بعد کاربردی و بالینی آن یعنی خانواده‌درمانی، از فرد به سوی ماهیت و نقش افراد در شبکه‌های ارتباطی اولیه مثل ازدواج و خانواده است. در نظر گرفتن فرد به عنوان واحدی از یک نظام بزرگتر نظیر خانواده، ما را قادر می‌سازد تا به دنبال الگوهای تعاملی مکرری بگردیم که شخص عملاً در آنها شرکت دارد. توجه به بافت گسترده‌تری که فرد در آن قرار دارد، مفهوم‌سازی راجع به آنچه شخص انجام می‌دهد، انگیزه‌های آن و نحوه تغییر رفتار از طریق درمان با موفقیت بیشتری همراه خواهد بود. با تمرکز بر اینکه رشد و شکل‌گیری رفتارهای بیمارگون در هر یک از اعضای خانواده را می‌توان نشانه‌ای دال بر وجود فرایندهای تبادلی نادرستی دانست که در نظام خانواده در جریان است. مشاوره خانواده به زوجین و کل خانواده کمک می‌کند تا الگوهای تبادلی خویش را بشناسند و تغییر دهند.

نام درس به فارسی: مشاوره خانواده نام درس به انگلیسی: <i>Family Counseling</i>	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری و عملی
۱- بنیادها و مفاهیم خانواده، مشاوره و روانشناسی خانواده را بشناسد.	تعداد واحد: ۲ (۱+۱)
۲- با مبانی نظری مکاتب کلاسیک و جدید خانواده درمانی آشنا شود و فنون مشاوره خانواده نظیر مصاحبه، ارزیابی و تشخیص مسائل خانواده را بکار بندد.	تعداد ساعت: ۴۸
۳- نحوه استفاده از ابزارهای سنجش خانواده را به صورت عملی بیاموزد.	شایستگی کلیدی:
۴- باتوجه به مسائل خانواده، طرح و برنامه مشاوره‌ای طراحی کند و آن را به اجرا درآورد.	موضوعی CK
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای
	تدریس: متخصص رشته
	مشاوره و روانشناسی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مفاهیم خانواده درمانی

- مفاهیم بنیادی خانواده‌درمانی و مشاوره خانواده
- خانواده‌درمانی از سال ۱۹۵۰ تاکنون و مراحل تکامل خانواده‌درمانی و مشاوره خانواده

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع درسی و پرسش و مشارکت دانشجویان در بحث‌های گروهی کلاس
تکالیف عملکردی: طراحی یک گزارش علمی از مفاهیم آموخته شده

فصل دوم: مکتب‌ها و نظریه‌های کلاسیک خانواده درمانی

- مکتب‌ها و نظریه‌های کلاسیک خانواده درمانی و مشاوره خانواده شامل هدف، فرایند درمان، تکنیک‌های مصاحبه و ارزیابی خانواده

- طراحی مشاوره خانواده بر اساس نظریه‌های راهبردی، ساختاری، تجربه‌گرایانه، شناختی-رفتاری

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع درسی و پرسش و مشارکت دانشجویان در بحث‌های گروهی

تکالیف عملکردی: طراحی جلسات مشاوره خانواده شامل ارزیابی تشخیصی و تدوین گام‌های جلسات مشاوره‌ای با خانواده با توجه به نظریه‌های خانواده درمانی کلاسیک

فصل سوم: مکتب‌ها و نظریه‌های جدید

- مکتب‌ها و نظریه‌های جدید و شیوه‌های معاصر مشاوره خانواده و خانواده درمانی (درمان راه حل محور، درمان روایتی، مدل‌های خانواده درمانی تلفیقی)

- طراحی مشاوره خانواده بر اساس درمان راه حل محور، درمان روایتی، مدل‌های خانواده درمانی تلفیقی

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع درسی و پرسش و مشارکت دانشجویان در بحث‌های گروهی و کلاسی

تکالیف عملکردی: طراحی و تدوین گام‌های جلسات مشاوره (مصاحبه و ارزیابی تشخیصی، تدوین مداخلات مشاوره‌ای خانواده درمانی با توجه به نظریه‌های خانواده درمانی معاصر)

فصل چهارم: ابزارهای سنجش خانواده

- شناسایی ابزارهای سنجش خانواده و نحوه کاربرد هر یک از آنها

تکالیف یادگیری: مطالعه منابع درسی و پرسش و پاسخ و مشارکت در بحث‌های گروهی و کلاسی

تکالیف عملکردی: اجرای آزمونهای خانواده در فرایند مصاحبه با حداقل ۳ خانواده

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری: تدریس نظری استاد در کلاس و بحث گروهی و اجرای نمونه‌هایی از مصاحبه

خانواده با تأکید بر ارزیابی، تشخیص و تدوین طرح مشاوره و درمان با توجه به نظریه‌های مشاوره خانواده کلاسیک و معاصر

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- نیکولز، م. پ. و شوارتز، راس. (آخرین سال انتشار). خانواده درمانی، مفاهیم و روشها. ترجمه دهقانی، م و همکاران. نشر دانه

منابع فرعی:

۱- مک گلدریک، م. گریس، شلن برگر، س. (آخرین سال انتشار). ژنوگرام (سنجش و مداخله در مشاوره ازدواج و خانواده درمانی). ترجمه بهاری. نشر دانه

۲- هی لی، ج. (آخرین سال انتشار). روند درمانی خانواده. ترجمه محمد باقر ثنائی. ناشر: امیر کبیر

۳- مینوچین، س. و میشین، ج. (آخرین سال انتشار). فنون خانواده درمانی. ترجمه بهاری و سیا. (آخرین سال انتشار). انتشارات رشد

۴- موسوی، ا. (آخرین سال انتشار). خانواده درمانی کاربردی با رویکرد سیستمی. ناشر: دانشگاه الزهرا، پژوهشکده زنان
۵- گلدنبرگ، آ. و گلدنبرگ، ه. (آخرین سال انتشار). خانواده درمانی. ترجمه حسین شاهی رحمانی، ج. و نقشبندی، س. (آخرین سال انتشار). نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: پرسش و پاسخ و آگاهی نسبت به نظریه‌های کلاسیک و معاصر مشاوره و روان درمانی
ارزشیابی تکوینی: گزارش از طرح‌های مشاوره و درمان، تدوین ارزیابی، تشخیص و مشاوره خانواده و اجرای یک مصاحبه مبتنی بر نظریه‌های خانواده (۵ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایان ترم (۱۰ نمره)

کارپوشه: تدوین سه گزارش به شکل مورد پژوهی از مصاحبه با سه خانواده شامل ارزیابی تشخیصی، تدوین گام‌های جلسات مشاوره مبتنی بر سه رویکرد آموزش داده شده در کلاس درس به همراه فایل صوتی آن (۵ نمره)

